

Angajamentul Republicii Moldova de susținere a Apărătorilor Drepturilor Omului trebuie transpus în fapte

Chișinău, 22 noiembrie 2017 – Națiunile Unite a dispus examinarea modului în care statele sunt ajutate să consolideze rolul apărătorilor drepturilor omului și a încurajat prezentarea rapoartelor privind aplicarea Declarației ONU.

Serios alarmată de creșterea numărului de amenințări, riscuri și pericole la care sunt supuși în ultimii ani Apărătorii drepturilor omului, printre care și [cazul Apărătorilor Asociației Promo-LEX](#), Organizația Națiunilor Unite (ONU) a adoptat la 20 noiembrie 2017 [Rezoluția Consensuală privind Apărătorii Drepturilor Omului](#). Astfel, Rezoluția îndeamnă statele să ofere un mediu sigur și favorabil pentru activitatea societății civile.

Apărătorii drepturilor omului trebuie să se regăsească în lista priorităților Guvernului

Republica Moldova este [semnatară](#) a acestei rezoluții, însemnând că declarațiile de susținere a Apărătorilor drepturilor omului trebuie să fie urmate de fapte concrete și sprijin real, astfel încât cetățenii să poată beneficia efectiv de munca acestora.

În acest sens, Asociația Promo-LEX speră ca angajamentele internaționale asumate de Guvernul Republicii Moldova să nu contravină acțiunilor sale. În acest scop, e nevoie de măsuri concrete în vederea recunoașterii și protecției Apărătorilor drepturilor omului și a activității lor legitime pe întreg

teritoriul Rep. Moldova, luând în considerare atât Rezoluțiile ONU și cât și cele adoptate de Consiliului Europei susținute de Republica Moldova.

În context, Asociația Promo-LEX reiterează că protecția Apărătorilor drepturilor omului trebuie să fie inclusă în lista priorităților Guvernului RM, prin recunoașterea explicită a rolului esențial al apărătorilor drepturilor omului în monitorizare și crearea unui mecanism eficient de implementare la nivel național a Declarației ONU privind Apărării drepturilor omului.

Raportorul ONU condamnă încă în 2015 intimidarea Asociației Promo-LEX

Raportorul Special al ONU privind apărării drepturilor omului a adresat în comun cu alți Raportori Speciali apeluri către Guvernul Rep. Moldova, Coordonatorului Rezident al ONU, dar și către administrația de la Tiraspol.

Raportorii și-au exprimat [îngrijorarea](#) în privința procedurii penale inițiate de către serviciile de Securitate din regiunea transnistreană împotriva membrilor Promo-LEX, cât și în privința „măsurilor speciale de investigații” aplicate în cadrul acestor presupuse investigații penale, ce poate duce la violări ale dreptului la viața privată a membrilor Asociației.

Consiliul Europei, la fel, cere ca statul să susțină organizațiile neguvernamentale

Amintim că la 28 ianuarie 2016, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, la fel, a îndemnat statele membre să depună eforturi pentru protejarea apărătorilor drepturilor omului și susținerea ONG-urilor, adoptând [două Rezoluții](#) importante care au fost semnate de Rep. Moldova.

Rezoluția ONU privind Apărării Drepturilor Omului a fost adoptată în cadrul Celui de-al Treilea Comitet, cu prilejul promovării și aniversării a 20-a de la adoptarea Declarației ONU privind dreptul și responsabilitatea persoanelor, a

grupurilor și a organelor societății de a promova și a proteja drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute. Este important de notat faptul că Statele de comun acord au convenit ca la aceste activități să fie implicați și Apărătorii drepturilor omului.

Contacte:

Emil Gaitur, comunicator Promo-LEX – tel.: 069172642, email: emil.gaitur@promolex.md

HOROSCOPI ANTI-VIOLENȚĂ DE GEN 2018

HOROSCOPI ANTI-VIOLENȚĂ DE GEN 2018

 BERBEC 21 martie – 20 aprilie Uranus vă surdă! – Veți avea un an bun și o relație profundă cu partenerul de viață. Veți trăi dragostea adevărată și doar sfârșitul anului va aduce dezamăgiri. Totul va începe de la o palmă și se va termina cu un ordin de restricție de urgență. #StopViolentaFizica #OrdinDeRestricțieDeUrgenta	 TAUR 21 aprilie – 20 mai Uranus va genera la nativii zodiei Taur dorința de independență, libertate, optimism și forță de muncă. Dar, vor renunța la toate de frică și sub presiunea partenerilor geloși și autoritari. #StopViolentaPsihologica	 GEMENI 21 mai – 21 iunie Femeile din zodia Gemeni vor avea parte de multe provocări și „surprize” neplăcute la locul de muncă. Hărțuirea sexuală din partea șefului va fi la ordinea zilei. De dragul carierei vor răbda toate înjosirile, iar Uranus le va umbri ambițiile profesionale. #StopViolentaSexuala	 RAC 22 iunie – 22 iulie Vă merge bine din punct de vedere financiar, deoarece Karma este în casa banilor până în noiembrie. Însă, nu vă bucurați prea mult! Nu veți putea dispune de proprii bani, pentru că partenerul de viață vi-i confiscă până la ultimul ban. Așa face mereu. #StopViolentaEconómica
 LEU 23 iulie – 22 august Începutul de an vine cu reîngroșarea relațiilor, chiar și acolo unde s-a ajuns la abuz de alcool, amenințări, ordonanțe de protecție și divorț. Partenerul vă jură că s-a schimbat și totul va fi altfel. Aveți copii și sunteți dispuși să li oferiți a „șaptea” șansă, după ce primele șase deja le-a ratat. #StopViolentaPsihologica #ReabilitareAgresori	 FECIOARĂ 23 august – 22 septembrie 2018 va aduce căutare spirituală, semne de la Univers și intuiție bună. Făcăt că partenerul de viață și părinții nu vă înțeleg și vă obligă să renunțați la spiritualitatea și credința dvs., inclusiv prin șantaj, amenințări și izolare. #StopViolentaSpirituala	 BALANȚĂ 23 septembrie – 22 octombrie Karma va intra în Rac, fapt ce va deschide noi oportunități de a călători. Dar, călătoriile vor fi un pic altele decât v-ați dori. Împreună cu copiii veți părăsi căminul familial de frica bătailor partenerului de viață. Veți obține ordonanță de protecție și veți căuta adăpost în alt oraș. #StopViolentaFizica #OrdonantaDeProtectie	 SCORPION 23 octombrie – 21 noiembrie Intrarea lui Uranus în casa a VIII-a va presupune pentru Scorpioni gelozie și certuri cu partenerul de viață. Fiți atenți cu cine începeți o relație romantică – s-ar putea să fiți obligate să întrețineți relații sexuale nedorite. #StopViolentaSexuala
 SĂGETĂTOR 22 noiembrie – 20 decembrie Relația de cuplu a femeilor Săgetător va trece prin momente de tensiune. Certurile frecvente în familie, amenințările și bâlbăile vor afecta grav psihicul copiilor. Vor urma ani de consiliere psihologică. #StopViolentaPsihologica	 CAPRICORN 21 decembrie – 19 ianuarie Nativii din zodia Capricorn își vor schimba stilul de viață. Uranus va părăsi casa a II-a, cea a banilor, și va intra în casa a III-a a dependenței financiare și emoționale față de partenerul de viață. #StopViolentaEconómica #StopViolentaPsihologica	 VĂRSĂTOR 20 ianuarie – 18 februarie Retrogradarea lui Venus în casa a XII-a va aduce în relația de cuplu a nativelor zodiei Vărsător un val imens de gelozie și ură. Veți cunoaște latușă întunecată a caracterului partenerului vostru, iar comportamentul lui sexual abuziv va deveni o normă. #StopViolentaSexuala	 PEȘTI 19 februarie – 20 martie Adolescențele născute din această zodie vor avea confruntări serioase cu părinți, care nu le înțeleg aspirațiile și nevoile. Insultele, bâlbăile și controlul excesiv din partea părinților nu vor înceta pe tot parcursul anului. #StopViolentaPsihologica #StopViolentaFizica

NU CONTEAZĂ CE PREZIC ASTRELE, CONTEAZĂ CE ZICE LEGEA!

VIOLENȚA ÎN FAMILIE ȘI VIOLENȚA SEXUALĂ SUNT CRIME ȘI SE PEDEPESC CONFORM CODULUI PENAL

DACĂ SUNTEȚI VICTIMĂ A VIOLENȚEI ÎN FAMILIE, VIOLENȚEI SEXUALE SAU DACĂ SUNTEȚI MARTOR/Ă AL UNUI ASTFEL DE CAZ, CEREȚI AJUTOR LA NR. DE TEL. 902

EXISTĂ ORGANIZAȚII CARE VĂ POT ACORDA SPRIJIN (ASISTENȚĂ JURIDICĂ, PSIHOLGICĂ, MEDICALĂ, SOCIALĂ ȘI ADĂPOST TEMPORAR)
SERVICIILE SUNT CONFIDENȚIALE ȘI GRATUITE! APELAȚI LA NR. DE TEL: 022 450-024; 022 273-222; 0 22 725-861

Campanie realizată de Asociația Promo-LEX, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” și Asociația Impotriva Violentei „Casa Mărioarei” în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției al MAI

HOROSCOPI ANTI-VIOLENȚĂ DE GEN 2018

1. Berbec

Uranus vă surâde! – Veți avea un an bun și o relație profundă cu partenerul de viață. Veți trăi dragostea adevărată și doar sfârșitul anului va aduce dezamăgiri. Totul va începe de la o palmă și se va termina cu un ordin de restricție de urgență.

#StopViolentaFizică #OrdinDeRestricțieDeUrgență

2. Taur

Uranus va genera la nativele zodiei Taur dorința de independență, libertate, optimism și forță de muncă. Dar, vor renunța la toate de frica și sub presiunea partenerilor geloși și autoritari.

#StopViolențaPsihologică

3. Gemeni

Femeile din zodia Gemeni vor avea parte de multe provocări și „surprize” neplăcute la locul de muncă. Hărțuirea sexuală din partea șefului va fi la ordinea zilei. De dragul carierei vor răbda toate înjosirile, iar Uranus le va umbri ambițiile profesionale.

#StopViolențaSexuală

4. Rac

Vă merge bine din punct de vedere financiar, deoarece Karma este în casa banilor până în noiembrie. Însă, nu vă bucurați prea mult! Nu veți putea dispune de propriii bani, pentru că partenerul de viață vi-i confiscă până la ultimul bănuț. Așa face mereu!

#StopViolențaEconomică

5. Leu

Începutul de an vine cu revigorarea relațiilor, chiar și acolo unde s-a ajuns la abuz de alcool, amenințări, ordonanțe de protecție și divorț. Partenerul vă jură că s-a schimbat și totul va fi altfel. Aveți copii și sunteți dispusă să îi oferiți a „șaptea” șansă, după ce primele șase deja le-a

ratat.

#StopViolențaPsihologică #ReabilitareAgresori

6. Fecioară

2018 va aduce căutare spirituală, semne de la Univers și intuiție bună. Păcat că partenerul de viață și părinții nu vă înțeleg și vă obligă să renunțați la spiritualitatea și credința dvs., inclusiv prin șantaj, amenințări și izolare.

#StopViolențaSpiritală

7. Balanță

Karma va intra în Rac, fapt ce va deschide noi oportunități de a călători. Dar, călătoriile vor fi un pic altfel decât v-ați dori. Împreună cu copiii veți părăsi căminul familial de frica bătăilor partenerului de viață. Veți obține ordonanță de protecție și veți căuta adăpost în alt oraș.

#StopViolențaFizică #OrdonanțaDeProtecție

8. Scorpion

Intrarea lui Uranus în casa a VII-a va presupune pentru Scorpioni gelozie și certuri cu partenerul de viață. Fiți atente cu cine începeți o relație romantică – s-ar putea să fiți obligate să întrețineți relații sexuale nedorite.

#StopViolențaSexuală

9. Săgetător

Relația de cuplu a femeilor Săgetător va trece prin momente de tensiune. Certurile frecvente în familie, amenințările și bătăile vor afecta grav psihicul copiilor. Vor urma ani de consiliere psihologică.

#StopViolențaPsihologică

10. Capricorn

Nativele din zodia Capricorn își vor schimba stilului de viață. Uranus va părăsi casa a II-a, cea a banilor, și va

intra în casa a III-a a dependenței financiare și emoționale față de partenerul de viață.

#StopViolențaEconomică #StopViolențaPsihologică

11. Vărsător

Retrogradarea lui Venus în casa a XII-a va aduce în relația de cuplu a nativelor zodiei Vărsător un val imens de gelozie și ură . Veți cunoaște latura întunecată a caracterului partenerului vostru, iar comportamentul lui sexual abuziv va deveni o normă.

#StopViolențaSexuală

12. Pești

Adolescentele native din această zodie vor avea confruntări serioase cu părinții, care nu le înțeleg aspirațiile și nevoile. Insultele, bătăile și controlul excesiv din partea părinților nu vor înceta pe tot parcursul anului.

#StopViolențaPsihologică #StopViolențaFizică

Acest „**Horoscop**” nu este unul adevărat, dar reprezintă o realitate dură pentru fiecare a patra femeie din Republica Moldova, care este supusă violenței în bază de gen: violență fizică, psihologică, spirituală, economică, abuz sexual și hărțuire sexuală.

NU CONTEAZĂ CE PREZIC ASTRELE, CONTEAZĂ CE ZICE LEGEA!

Violența în familie și violența sexuală sunt crime și se pedepsesc conform Codului Penal.

Dacă sunteți victimă a violenței în familie, violenței sexuale sau dacă sunteți martor/ă al unui astfel de caz, cereți ajutor la POLIȚIE la nr. de tel. 902

Există organizații care acorda sprijin gratuit victimelor violenței de gen (asistență juridică, psihologică, medicală, socială și adăpost temporar). Serviciile sunt confidențiale și

gratuite!

APELAȚI:

Asociația Promo-LEX: tel. 022 450-024;

Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”: tel. 022 273-222;

Asociația Împotriva Violenței „Casa Mărioarei” : 0 22 725-861.

“Horoscopul” face parte din Campania realizată de Asociația Promo-LEX, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” și Asociația Împotriva Violenței „Casa Mărioarei”, în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției al MAI.

Scopul general al Campaniei este de a spori gradul de conștientizare a populației cu privire la problema violenței în bază de gen în Republica Moldova. De asemenea, Campania vine să informeze populația cu privire la mecanismele legale de protecție și serviciile de asistență disponibile pentru victimele violenței în bază de gen.

Campania dată este organizată în contextul **Campaniei Internaționale „16 Zile de activism împotriva violenței în bază de Gen”** care se desfășură anual în perioada 24 noiembrie – 10 decembrie.

Parteneri Media:

Pentru mai multe detalii, contactați: **Axenia Chirilov**, Ofițer de Comunicare – tel.: +37360168314; e-mail: axenia.chirilov@promolex.md

---

Încălțări semnalate de Asociația Promo-LEX în preajma referendumului local de revocare a Primarului de Chișinău și a alegerilor locale noi din 10 localități

La 17 noiembrie 2017, Asociația Promo-LEX a dat publicității al doilea [raport](#) al misiunii de observare a referendumului local privind revocarea primarului general al municipiului Chișinău și a alegerilor locale noi din 19 noiembrie 2017.

Abateri de la lege au avut loc atât în cazul procesului electoral din Chișinău, cât și în cele 10 localități unde vor avea loc alegeri locale noi la 19 noiembrie curent: orașul Sângera-Chișinău, comuna Berlinți-Briceni, comuna Zărnești-Cahul, comuna Plopi-Cantemir, comuna Ștefănești-Florești, satul Fundurii Noi-Glodei, comuna Lăpușna-Hâncești, comuna Sărăteni-Leova, satul Căpriană-Strășeni, comuna Ghiliceni-Telenești.

Cheltuielile participanților la referendumul din Chișinău – mai transparente

Observatorii Promo-LEX au remarcat o raportare mai bună la aspectele ce țin de publicitatea TV, în presa scrisă, publicitatea radio și online și constată o raportare defectuoasă în privința publicității promoționale, stradale și mobile, a cheltuielilor de transport și a activităților voluntarilor.

Pe de altă parte, în perioada 28 octombrie – 10 noiembrie 2017, participanții au folosit fonduri care nu au fost declarate în totalitate. La fel, aceștia au omis să includă în raportul către Comisia Electorală Centrală (CEC) anumite cheltuieli, astfel încât cheltuielile neraportate au constituit circa 285.000 lei.

Donații de 4 ori mai mari pentru PSRM

Referendumul local de revocare a Primarului de Chișinău a fost susținut doar de persoane fizice. Astfel, în cazul PL au fost 7 donatori care au contribuit cu 285.000 lei, în cazul PSRM au fost de 15 ori mai mulți donatori (115 la număr), cu contribuții de aproape 1.200.000 lei – de 4 ori mai mult decât în cazul primului participant. De altfel, participanții abia de au atins 11% din plafonul permis de CEC (16.508.739.00 lei).

Resurse administrative folosite în campanie

Întâlnirile cu alegătorii în timpul orelor de lucru au avut loc cu participarea reprezentanților ambelor tabere concurente la referendumul local din Chișinău. Este vorba despre angajați din instituții medicale, educaționale și publice. Au fost raportate 10 astfel de cazuri în perioada de raportare: PSRM este vizat în 4 cazuri, iar PL – în 6. În [primul raport Promo-LEX](#), însă, a fost raportată o singură încălcare la acest capitol, de către PSRM.

Dotarea secțiilor de votare – satisfăcătoare

În cadrul sondajului telefonic efectuat de Asociația Promo-LEX, a fost constatat faptul că majoritatea secțiilor de votare dispun de condițiile necesare activității – agent termic și conectare la internet, precum și iluminare suficientă.

Activitatea autorităților electorale

Autoritățile electorale au activat conform programului calendaristic stabilit. Totuși, în cazul a circa 20% din vizitele efectuate la birourile electorale ale secțiilor de

votare, acestea nu au fost deschise pe parcursul programului de activitate.

CEC a adoptat hotărâri ce au vizat recepționarea rapoartelor financiare, acreditarea observatorilor și modificarea componenței Consiliului Electoral Chișinău. Au fost acreditați 453 observatori Promo-LEX. De asemenea, au fost acreditați 4 observatori internaționali (din Țările de Jos și din România).

Pe de altă parte, atât contestațiile depuse în cazul referendumului din Chișinău, cât și în cazul alegerilor locale noi, au fost respinse de CEC.

Neclarități la votarea cu certificatul cu drept de vot

Promo-LEX a constatat lipsa unei definiții clare a mecanismului de votare în baza certificatului de vot, a rolului lui în procesul electoral și a subiecților cărora îi este destinat.

În general, alegătorii pot merge să voteze la secția de votare din apropierea adresei indicate în fișa de însoțire a buletinului de identitate. Totuși, legea permite cetățenilor să voteze și în baza certificatului cu drept de vot, atunci când au loc alegeri locale (în aceeași circumscripție) sau referendum local. Pe de altă parte, Promo-LEX observă că CEC a permis să voteze în baza acestui certificat, în cadrul acestui referendum, doar membrilor birourilor electorale. Prin urmare, de această posibilitate ar fi privați cei care ar dori să voteze la locul de muncă, dar sunt înscriși să voteze în lista electorală din altă secție de votare unde le este domiciliul sau reședința.

Cărări asfaltate de un concurent la alegerile locale noi

Legea interzice oferirea de bunuri și servicii în perioada campaniei electorale. Candidatul PDM, însă, a contribuit la repararea clădirii Oficiului Poștal, dar și a asfaltat cărările care duc spre drumul central.

Alte încălcări țin, spre exemplu, de afișarea materialelor promoționale pe o conductă de gaz, în timp ce legea permite

doar în spațiile oferite de autorități ori panouri private. Mai mult, un candidat independent a efectuat cheltuieli fără a deschide cont bancar "Fond electoral" și respectiv, fără de a prezenta raport la organul mandatat. La fel, ca și în cazul campaniei privind referendumul din Chișinău, a fost semnalată distribuirea pliantelor fără informația privind denumirea tipografiei și numărul de exemplare tipărite.

Discurs instigator la ură

Asociația Promo-LEX atenționează asupra cazurilor de discurs instigator la ură în mesajele concurenților. Astfel, Promo-LEX a înregistrat mai multe mesaje care conțin forme de discurs denigrator sau instigator la ură. În mod special, a fost vizat Dorin Chirtoacă – în cel puțin 5 cazuri, iar într-un caz este vorba despre incitarea la ură din partea persoanei respective.

Campania Promo-LEX "Ieși la vot!"

În cadrul [campaniei "Ieși la vot!"](#), Asociația a informat "din ușă-n ușă" circa 3400 de alegători și a organizat dezbateri cu candidații la funcția de primari din localitățile în care au loc alegeri locale noi.

Pentru mai multe detalii, puteți consulta [versiunea integrală a raportului](#).

Misiunile de Observare a referendumului local privind revocarea primarului general al municipiului Chișinău și a alegerilor locale noi din 19 noiembrie 2017 sunt finanțate de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și cofinanțate de către Departamentul Justiție și Drepturile Omului al Fundației Soros-Moldova.

Contacte: Emil Gaitur, Comunicator Promo-LEX – tel.: +37369172642; email: emil.gaitur@promolex.md.

Studiu la comanda Parlamentului European: reformele electorale din Moldova, Georgia și Ucraina au fost făcute în grabă

Chișinău, 14 noiembrie 2017 – Asociația Promo-LEX se raliază concluziilor studiului publicat de Parlamentul European vizavi de importanța respectării recomandărilor Comisiei de la Veneția privind sistemul electoral în Moldova.

În particular, este subliniat faptul că reforma electorală privind adoptarea sistemului electoral mixt a fost controversată, iar concluzia Comisiei de la Veneția și a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa a fost desconsiderată. Pe de altă parte, documentul specifică că spre deosebire de partidele care își promovau propria viziune în primăvara anului 2017, Promo-LEX a desfășurat dezbateri incluzive în țară. Studiul mai menționează că deși unele partide politice și organizații neguvernamentale au ales să nu participe la consultări privind aceste schimbări legislative, *"principala organizație de monitorizare a drepturilor cetățenilor – Promo-LEX a participat, dar recomandările cheie ale acesteia nu au fost luate în considerare."*

Amintim, aceste instituții au subliniat că în lipsa consensului la acest subiect dezbinător, această schimbare nu este recomandabilă. Mai mult, încă în 2014, Comisia de la Veneția a avertizat că pentru Moldova, sistemul mixt "ar putea avea un efect negativ la nivel local, unde candidații independenți pe circumscripții uninominale ar putea stabili legături sau să fie influențați de oamenii de afaceri locali, sau de alți actori care-și urmează propriile interese." La

fel, au fost încurajate soluțiile privind reprezentarea cetățenilor din regiunea transnistreană și din afara hotarelor țării. Concluzii similare au fost formulate și în studiul elaborat de Promo-LEX ["Proiectarea sistemului electoral în Republica Moldova."](#)

Autorii studiului au menționat și [Declarația Asociației Promo-LEX](#), prin care această organizație neguvernamentală și-a exprimat opinia critică cu privire la schimbarea modului de alegere a deputaților. În particular, studiul aduce în atenția europarlamentarilor faptul că în state precum Ucraina, Georgia și Moldova au loc schimbări în grabă a regulilor privind alegerile parlamentare, fără discuții cu adevărat incluzive, detaliate, la care să poată participa toți cei interesați.

La fel, studiul încurajează Parlamentul European *"să acorde sprijin organizațiilor societății civile, astfel încât să fie promovate în mod activ și monitorizate chestiunile de responsabilitate publică pe parcursul ciclurilor electorale, inclusiv în perioada dintre alegeri."* Totodată, parlamentarii Uniunii Europene sunt chemați să țină în vizor modul în care organizațiile neguvernamentale sunt lăsate să-și desfășoare liber activitatea.

Studiul atrage atenția deputaților europeni la condițiile prevăzute pentru acordarea ajutorului financiar european, precum și faptul că Guvernul de la Chișinău trebuie să depună eforturi privind combaterea corupției și spălării banilor, respectarea drepturilor omului, angajarea funcționarilor publici în baza meritelor, dar și asigurarea independenței judiciarului și a presei. Iar urmare a fraudei bancare din Moldova, o condiție aparte este investigarea rezultativă a acesteia și supravegherea mai bună a sectorului bancar și financiar.

[Studiul](#) privind reformele electorale în statele Parteneriatului Estic, asociate Uniunii Europene – Ucraina, Georgia și Moldova – a fost efectuat la solicitarea

Parlamentului European și publicat la începutul lunii noiembrie 2017.

Contacte

Emil Gaitur, comunicator Promo-LEX

E-mail: emil.gaitur@promolex.md

Campania de educație civică și electorală "IEȘI la VOT!" în contextul Alegerilor Locale Noi din 19 noiembrie 2017

În perioada 4-12 noiembrie 2017, Asociația Promo-LEX a implementat Campania de Educație Civică și Electorală "IEȘI la VOT!", cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), ce a avut drept scop

sporirea gradului de conștientizare a importanței votului conștient și informat, precum și mobilizarea apolitică a cetățenilor cu drept de vot.

În cadrul Campaniei "IEȘI la VOT!", echipa Promo-LEX a instruit un grup de 43 de voluntari și 9 coordonatori locali care au organizat activități de informare "din ușă în ușă", în perioada 4-5 noiembrie 2017, în comuna Lăpușna (raionul

Hîncești), satul Fundurii Noi (raionul Glodeni), comuna Ștefănești (raionul Florești), comuna Plopi (raionul Cantemir), comuna Sărăteni (raionul Leova), comuna Ghiliceni (raionul Telenești), comuna Berlinți (raionul Briceni), satul Căpriana (raionul Strășeni) și comuna Zîrnești (raionul Cahul). În cadrul campaniei au fost informați 3400 de cetățeni cu drept de vot din cele 9 localități menționate.

De asemenea, în perioada 11-12 noiembrie 2017, Asociația Promo-LEX a organizat trei Dezbateri Publice Electorale pe tema "Viziunea concurențelor electorali cu privire la soluționarea problemelor locale și dezvoltarea comunității." în comuna Ghiliceni (raionul Telenești), comuna Ștefănești (raionul Florești) și satul Căpriana (raionul Strășeni), cu participarea a 7 candidați din 10 înscriși în cursa electorală și a 260 de cetățeni cu drept de vot.

Scopul dezbaterilor a fost promovarea acțiunilor de educație electorală echitabile, echilibrate și imparțiale, crearea unei platforme de dialog între cetățeni și candidații la funcția de Primar, precum și promovarea libertății de exprimare și a pluralismul politic în cadrul scrutinului electoral pentru Alegerile Locale Noi din 19 noiembrie 2017.

În cadrul dezbaterilor au fost abordate subiecte, precum: colectarea deșeurilor și amenajarea gunoiștilor, dezvoltarea infrastructurii, tarifele pentru apa potabilă și gestionarea apeductelor, atragerea investițiilor pentru dezvoltarea comunităților, dezvoltarea educațională și culturală etc.

Pentru mai multe detalii, contactați Comunicatorul Promo-LEX,
Emil Gaitur

Tel: +373 069172642; e-mail: emil.gaitur@promolex.md

Promo-LEX reiterează și vine cu noi constatări privind situația drepturilor omului în regiunea transnistreană

În prima jumătate a anului 2017 nu au avut loc îmbunătățiri privind situația drepturilor cetățenilor din stânga Nistrului. Însă, Promo-LEX constată că ar putea fi înregistrate progrese dacă organizațiile neguvernamentale, jurnaliștii și avocații ar putea activa nestingherit, iar vinovații de încălcarea drepturilor omului ar fi trași la răspundere.

Libertatea circulației, dreptul la educație și la proprietate sunt încălcate frecvent în regiunea transnistreană. Spre exemplu, cele 33 de posturi vamale ilegale creează piedici directe pentru exercitarea dreptului la libera circulație, inclusiv prin obligația de completare a "cărții migraționale." Mai mult, continuă practica menținerii listelor cu persoane "indezirabile" care este modificată fără criterii clare.

50€ amendă pentru utilizarea alfabetului latin

Dreptul la educație are numeroase restricții în regiune, mai ales atunci când este vorba despre grafia latină. Astfel, simpla utilizare a alfabetului latin pentru limba "moldovenească" poate fi pedepsită cu amendă de peste 50 euro. Iar în cazul Liceului "Evrîca" din Râbnîța, instituția este obligată să plătească peste 30.000 euro anual pentru închirierea spațiului.

Mii de fermieri nu-și primesc înapoi pământurile, timp de 13 ani

Locuitorii din raionul Dubăsari au rămas fără terenurile lor agricole deja timp de 13 ani, în timp ce așa-numita administrație transnistreană a dat aceste pământuri în arendă unor agenți economici locali. Problema capătă proporții atunci când devine cunoscut faptul că aceste terenuri au o suprafață de circa 6.500 hectare – aproape jumătate din teritoriul acestui raion.

Autoritățile nu au rezultate palpabile

Deși Președintele Igor Dodon se pare că a stabilit o relație de amiabilă cu reprezentanții regimului de la Tiraspol, în urma întâlnirilor cu Putin și cu alți oficiali din administrația Kremlinului, nu au rezultat abordări concrete. La rândul lor, funcționarii din Biroul pentru reintegrare, după cele circa 50 de întâlniri cu partenerii externi, nu au stabilit un mecanism eficient de observare sau asigurare a drepturilor omului în regiune. Mai mult, în prima jumătate a anului 2017, Curtea Europeană a emis patru hotărâri în cazul drepturilor locuitorilor din stânga Nistrului, în urma cărora Rusia este obligată să plătească victimelor peste 200.000 euro (!). Pe de altă parte, în urma hotărârii Curții Constituționale prin care au fost declarate ilegale trupele și bazele militare staționate pe teritoriul Moldovei dar controlate de către alte state, Tiraspolul a simplificat la

maxim mecanismul de obținere a cetățeniei autoproclamatei republici nistrene pentru soldații ruși.

Curtea Europeană – instanța internațională care examinează încălcările drepturilor omului în regiunea transnistreană

Potrivit Promo-LEX, *"hotărârile pronunțate de CtEDO necesită să fie promovate mai intens de către instituțiile relevante, astfel încât să fie găsite metode eficiente de observare și apărare a drepturilor omului în regiunea transnistreană."* În caz contrar, se perpetuează situația în care cei ce au nevoie de ajutor sunt descurajați să îl ceară, iar cei vinovați de comiterea încălcărilor nu sunt trași la răspundere.

Încălcările constatate, însă, ar putea fi remediate mai rapid dacă organizațiile internaționale (Națiunile Unite, Consiliul Europei, Uniunea Europeană) ar pune presiune pe administrația regională pentru ca jurnaliștii, organizațiile neguvernamentale și avocații, inclusiv din partea dreaptă a râului Nistru, să poată activa nestingherit în regiune. În rezultat, experții ar putea veni cu soluții clare și bune pentru garantarea drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Monitorizarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană este realizată de Promo-LEX în cadrul proiectului "Promovarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova" susținut financiar de către National Endowment for Democracy. Pentru mai multe detalii, citiți raportul [aici](#).

Revizuirea Republicii Moldova la Comitetul împotriva Torturii al Organizației Națiunilor Unite

Pe 7-8 noiembrie 2017, la cea de-a 62-a sesiune a [Comitetului ONU împotriva Torturii \(CAT\)](#) a avut loc revizuirea Republicii Moldova.

Ultima dată Republica Moldova a fost revizuită de Comitetul împotriva Torturii în 2009. De atunci s-au înregistrat unele progrese, datorită eforturilor comune ale societății civile, instituțiilor internaționale, autorităților de stat și partenerilor externi. Cu toate acestea, în ciuda eforturilor depuse, tortura și impunitatea persistă, în timp ce accesul victimelor la justiție este dificil și limitat.

Pe [7 noiembrie 2017](#), [CAT](#) a formulat întrebări pentru Guvernul Republicii Moldova, făcând trimitere la [rapoartele alternative](#) prezentate Comitetului de către Asociația Promo-LEX împreună cu partenerii săi.

[Primul raport](#) realizat de Asociația Promo-LEX împreună cu

Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”, Consiliul Internațional pentru Reabilitarea Victimelor Torturii (IRTC) și [Organizația Internațională împotriva Torturii](#) (OMCT), au abordat probleme precum: tortură și maltratare, lipsa mecanismelor independente de investigare, condiții rele de detenție, violența domestică, etc.

[Ai doilea raport](#) realizat de Promo-LEX, Centru Media din Tiraspol și OMCT – vorbește despre încălcarea drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Până la începerea sesiunii propriu-zise, [reprezentanții Promo-LEX](#) au avut posibilitatea să discute cu experții Comitetului (CAT).

În cadrul sesiunii din [8 noiembrie 2017](#), reprezentanții Guvernului Republicii Moldova au răspuns la întrebările Comitetului împotriva Torturii.

Experții Comitetului, au atras atenția Guvernului RM în privința mai multor probleme de sistem, printre care:

- Probleme în evidențele statistice. Lipsa de date dezagregate după sex, vârstă, etnie, dizabilitate și regiune sau orice alt criteriu relevant, în ceea ce privește numărul de persoane urmărite penal și numărul persoanelor condamnate în temeiul art. 166/1 Cod Penal;
- Neaplicarea Convenției în regiunea transnistreană a RM, amintind Guvernului RM că există acuzații grave privind cooperarea dintre organele de drept a RM cu structurile nerecunoscute în vederea transferului ilegal al persoanelor în *penitenciarele* din regiunea transnistreană;
- Lipsa mecanismului de monitorizare a drepturilor omului și chestiunile privind situația apărătorilor drepturilor omului în regiunea transnistreană a RM;
- Lipsa garanțiilor legale pentru persoanele deținute ilegal în regiunea transnistreană a RM.

În același timp, cu această ocazie, [Oficiul ONU pentru Drepturile Omului Moldova](#) (OHCHR) în parteneriat cu Asociația Promo-LEX și OMCT au organizat la Chișinău ecranizarea publică a sesiunii de la Geneva, care a avut loc la 7 noiembrie.

În cadrul evenimentului, pe lângă difuzarea publică a sesiunii de audiere a Republicii Moldova privind implementarea Convenției împotriva Torturii, participanții au asistat la o discuție publică privind: [„Problemele de sănătate mintală – condiție a tratamentului inuman și degradant în sistemul de detenție din Republica Moldova”](#).

Evenimentul a fost retransmis de [Privesc.eu](#) și a înregistrat peste [35 000 vizualizări](#).

Dumitru Sliusarenco, avocatul Asociației Promo-LEX, a subliniat că în zecile de plângeri care ajung lunar la Asociație, victimele denunță rele tratamente din partea deținuților, gardienilor, reprezentanților administrației penitenciarelor sau a izolatoarelor. În același timp, petiționarii invocă condiții inumane de detenție, lipsa ventilației, a căldurii și a asistenței medicale.

Problema încălcării drepturilor omului în regiunea transnistreană, de asemenea, s-a regăsit în agenda evenimentului. Drepturile omului sunt puțin promovate și nu pot fi apărate eficient în regiunea transnistreană, inclusiv din cauza unui spațiu restrâns pentru activitatea societății civile independente. Puținele organizații independente din

regiune rămân sub un control strict din partea presupusului serviciu de securitate ("MGB").

Pentru mai multă informație, accesați:

- [Raportul final al Comitetului ONU împotriva Torturii08](#)
  - [Rezumatul întâlnirii](#)
  - [Webcast](#)
-

Promo-LEX: Primul dosar în cazul lui Andrei Brăguță a fost trimis în instanța de judecată, problemele de sistem rămân nesoluționate

La 24 octombrie 2017, Procuratura Generală a anunțat că trei inspectori ai izolatorului de detenție provizorie al Direcției de Poliție a municipiului Chișinău și patru deținuți care s-au aflat în aceeași celulă cu Andrei Brăguță, vor compărea pe banca acuzaților, în dosarul penal privind maltratarea și decesul victimei.

În legătură cu transmiterea dosarului în instanța de judecată, avocații familiei Brăguță comunică următoarele:

- Probele acumulate la etapa de urmărire penală reconfirmă problemele identificate de avocați anterior;
- Publicarea imaginilor video din cadrul cauzei penale, care prezintă scene evidente de violență, pot afecta familia victimei, fapt pentru care regretăm publicarea acestora;

- Imaginile video reconfirmă acțiunile de violență aplicate de alți deținuți, cu acordul tacit al polițiștilor;
- Probele demonstrează că polițiștii cunoșteau că Andrei Brăguță se afla la evidența medicului psihiatru. Cu toate acestea, el a fost plasat în celulă cu alți deținuți, care l-au maltratat, cu toate că regulile Comitetului pentru Prevenirea Torturii interzic acest lucru. Deși polițiștii au observat că starea sa de sănătate a deținutului se agravează, aceștia nu au întreprins careva măsuri concrete pentru a asigura integritatea fizică și psihică a persoanei. Din contra, ei au aprobat tacit comportamentul deținuților;
- Din imaginile video anexate la materialele dosarului, rezultă că victima a fost plasată ulterior în altă celulă fără haine, iar din celulă a fost retrasă salteaua; Pe parcursul detenției acesta nu a beneficiat de alimentație, iar apa din celulă a fost deconectată;
- Imaginile video administrate de organul de urmărire penală, sugerează că Andrei Brăguță practic nu a dormit de la reținerea sa până la deces – mai mult de 10 zile, fapt care denotă gravitatea bolii psihice, a vătămarilor corporale, și în același timp inacțiunea personalului responsabil în legătură cu acest fapt. Recentele studii probează faptul că privarea substanțială de somn generează halucinații tulburătoare, fiind afectate funcțiile biologice. Efectele sunt mult mai dăunătoare în acest caz decât orice altă tortură fizică;
- Probatoriul administrat reconfirmă și existența altor probleme sistemice în justiția penală, inclusiv legate de calitatea asistenței juridice, acțiunile procurorului și judecătorului, calitatea expertizei medico-legale dar și acțiunile altor factori de decizie. Mai multe detalii [aici](#);
- Avocații victimei nu sunt de acord, spre exemplu cu concluziile raportului de expertiză medico-legală, din acest motiv au fost inițiate consultări cu expertul

internațional în domeniul medicinei legale, Dl Profesor Derrick Pounder. Până în prezent acesta a pregătit un raport preliminar asupra cazului. Dl Pounder va fi implicat în această cauză în calitate de specialist. Din considerentul că raportul de constatare (partea informativă) este detaliat și conține informația necesară, la recomandarea expertului internațional, avocații nu au solicitat exhumarea cadavrului;

- Avocații au sesizat pe acest caz organizațiile internaționale, printre care Oficiul ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR), Consiliul Europei (CoE), Comitetul pentru Prevenirea Torturii (CPT), Organizația Mondială împotriva Torturii (OMCT), Comitetul ONU împotriva torturii (CAT), etc. Oficiul ONU pentru Drepturile Omului și alte organizații internaționale monitorizează îndeaproape acest caz;
- Cazul lui Andrei Brăguță va fi discutat și pe 7 noiembrie 2017, în procesul de audiere a raportului Republicii Moldova cu privire la implementarea Convenției ONU împotriva torturii;

Deși de la decesul persoanei până în prezent au trecut aproape 2 luni, autoritățile publice nu au comunicat ce acțiuni au fost sau vor fi întreprinse pentru a soluționa problemele de sistem, a ajusta practicile și actele normative necesare, astfel încât cazuri similare să nu se repete.

Avocații familiei victimei fac apel către autorități de a întreprinde urgent acțiuni de reformă reală și sistemică pentru a preveni tragedii similare.

---

5 ani de neexecutare a „dosarului școlilor” din regiunea transnistreană

Pe 19 octombrie 2017 s-au împlinit 5 ani de la emiterea, de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, a [Hotărârii în](#)

[cauzele Catan și alții 27 c. Moldovei și Rusiei, Căldare și alții 42 c. Moldovei și Rusiei, Cercavschi și alți 98 c. Moldova și Rusia](#), care până în prezent nu a fost executată. Reclamanții, 170 la număr, sunt profesori, elevi și părinți din trei școli cu predare în grafia latină din regiunea transnistreană. În 2012, CtEDO a recunoscut violarea dreptului la educație, iar responsabile de încălcare au fost declarate autoritățile din Federația Rusă. Astfel, Curtea a dispus încasarea sumei totale de 1 mln 70 mii Euro, în calitate de despăgubiri pentru cele 170 reclamanți precum și costuri de reprezentare în fața Curții. Această hotărâre urma să fie executată până la 19.01.2013.

Din cauza neexecutării Hotărârii și intimidărilor care continuă până în prezent în cele opt școli cu predare în

grafie latină din regiunea transnistreană, pe 19 octombrie curent, elevi și profesori de la Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Grigoriopol, cu sediul la Doroțcaia, împreună cu Asociația Promo-LEX au manifestat în fața Ambasadei Federației Ruse la Chișinău.

„Drepturile acestor oameni continuă să fie încălcate. Deja s-au perindat câteva generații și numărul de elevi din aceste instituții de învățământ scade dramatic. Chiar și conform constatărilor Curții Europene, acest lucru nu este generat doar de factorii demografici, dar și de presiunile la care sunt supuși elevii, părinții și profesorii acestor instituții. Nu ne dorim altceva decât să fie respectată și implementată Hotărârea Curții în această cauză și dorim ca acești elevi și profesori, să studieze conform drepturilor lor și a convingerilor pe care le au”, a declarat Ion Manole, Director Executiv Asociația Promo-LEX.

Eleonora Cercavschi, directoarea Liceului „Ștefan cel Mare și Sfânt” din orașul Grigoriopol, susține că problemele elevilor din școlile cu predare în limba română din stânga Nistrului rămân nerezolvate, deși de cinci ani există o hotărâre în acest sens a Înaltei Curți de la Strasbourg.

„Am venit să spunem Federației Ruse [...] e timpul să ia măsuri. Liceul „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Grigoriopol cred că are cea mai dureroasă istorie. Noi încă în 2002 am scoși cu forța din clădirea școlii din Grigoriopol și de 15 ani suntem obligați, în fiecare zi, să facem naveta cu copiii la Doroțcaia, ca să poată face școală în limba română, noi credem că este anormal acest lucru”, a mai declarat Eleonora Cercavschi.

Participanții la acțiunea de protest au mers la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, dar și la Președinție pentru a transmite autorităților Apelul privind solicitarea avocaților și reclamanților în “dosarul Catan” de a interveni în vederea executării Hotărârii Curții Europene din

19 octombrie 2012 și realizării dreptului la educației în stânga Nistrului.

Mai jos găsiți anexat [Apelul adresat Președintelui Republicii Moldova](#), Igor Dodon și [Ambasadorul Federației Ruse la Chișinău](#), Farit Muhametșin.

DOC [Apel pentru Ambasadorul Federației Ruse la Chișinău, Farit Muhametșin](#)

[Apel pentru Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon](#)

Eu am dreptul!

obligățiile internaționale
trebuie respectate!

Cinci ani au trecut
Și nimic nu s-a făcut!

CIEDO a hotărât
la 1 că faptă
plăns reclamație
jurisdicția Fe

Nu vreau să fiu intimidat
Doresc să fiu încurajat!

Eu am dreptul!

Cinci ani au trecut,
Și nimic nu s-a făcut!

Eu am dreptul!

Eu am dreptul!

Eu am dreptul!

Nu să fiu intimidat
Și să fiu încurajat!

Eu am dreptul!

**Declarație: Organizațiile
societății civile regretă
nivelul redus al
transparenței alegerilor în
Consiliul Superior al**

Magistraturii

Mandatul mai multor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) expiră la fârșitul anului 2017, iar noii membri ai CSM urmează a fi aleși până la expirarea mandatelor. Organizarea unor alegeri libere și corecte în CSM este principala condiție pentru ca acest organ să acționeze în interesul societății, ca un adevărat garant al independenței judecătorilor. Cu regret, nivelul redus de transparență în procesul de înaintare a candidaților, nepublicarea într-un timp suficient în avans a informației despre candidați și programelor lor de activitate, dar și absența interesului în organizarea unor dezbateri publice între candidați, scade și mai mult nivelul de încredere din partea societății într-un proces liber și corect de alegere a noilor membri în CSM. Constatăm cu regret că se mai ratează o ocazie potrivită pentru a demonstra că reforma în justiție se aplică în practică, fiind atât de necesară crearea premiselor pentru consolidarea integrității, autorității și independenței sistemului de justiție din Republica Moldova.

La [8 august 2017](#), CSM a convocat pentru 20 octombrie 2017 Adunarea Generală a Judecătorilor (AGJ), la care urmează a fi aleși șase membri ai CSM: doi din rândul membrilor Curții Supreme de Justiție (CSJ), doi din rândul judecătorilor curților de apel și doi din rândul judecătorilor din judecătorii. Judecătorii și-au putut înainta candidaturile până la 14 septembrie 2017.

Conform p. 21 din [Regulamentul cu privire la funcționarea AGJ](#), materialele depuse de candidați (CV-urile și programele de activitate) trebuiau plasate pe pagina web a CSM, pentru a permite judecătorilor și societății civile să facă cunoștință cu dosarele acestora și să-și exprime opiniile privind corespunderea candidaților funcției de membru al CSM. În pofida acestor prevederi și spre deosebire de alegerile din 2013, când identitatea și dosarele candidaților au fost

plasate imediat pe pagina web a CSM, în 2017 CSM nu a publicat lista candidaților și dosarele acestora imediat după expirarea termenului de depunere a dosarelor.

La 20 septembrie 2017, Centrul de Resurse Juridice din Moldova a expediat în adresa CSM o scrisoare prin care a solicitat publicarea dosarelor depuse de candidați și organizarea dezbaterilor între candidați. Nici CSM și nici membrii Consiliului nu au reacționat în vreun mod la această solicitare. Abia la 5 octombrie, pe pagina web a CSM a fost publicată [lista candidaților la funcția de membru al CSM](#), nu însă și CV-urile și programele de activitate ale acestora. Pentru cele șase funcții vacante concurează doar opt candidați. Doi dintre aceștia sunt judecători din judecătorii și și-au înaintat candidaturile personal. Ceilalți șase au fost înaintați de colectivele instanțelor judecătorești: doi de către Curtea Supremă de Justiție, doi de către Judecătoria Chișinău și câte un candidat de către Curtea de Apel Bălți și Curtea de Apel Chișinău. Trei candidați dețin la moment calitatea de membru al CSM.

Având în vedere lipsa reacției CSM la solicitarea de a organiza dezbateri între candidații la funcția de membru al CSM, la 12 octombrie, cinci organizații neguvernamentale au invitat candidații la o dezbatere publică pentru ziua de astăzi, 17 octombrie, ora 18.00, care urma să fie transmisă online. Scopul dezbaterii a fost de a asigura o mai bună informare a judecătorilor și a societății despre candidați. Cu regret, evenimentul a fost anulat deoarece un singur candidat (Gheorghe BALAN) a confirmat prezența. Patru candidați (Victor MICU, Alexandru GHEORGHIEȘ, Nina CERNAT și Viorica PUICĂ) au refuzat să participe la eveniment, invocând o agendă încărcată sau aflarea în afara țării, iar ceilalți trei (Petru MORARU, Dorel MUSTEAȚĂ și Andrei GALBEN) nu au răspuns invitației.

În dimineața zilei de 17 octombrie 2017, peste 32 de zile de la încheierea termenului pentru depunerea dosarelor și cu două zile până la alegeri, [pe pagina web a CSM au fost publicate](#)

[dosarele candidaților](#). Candidații Balan și Puică au fost incluși în listă ultimii, chiar dacă ei au depus dosarele înaintea altor candidați.

Cu regret și spre deosebire de concursurile precedente, la acest concurs participă doar opt candidați pentru șase funcții vacante. Pentru funcțiile care revin CSJ și curților de apel sunt câte doi candidați pentru două funcții vacante, ceea ce înseamnă că Adunarea Generală a Judecătorilor urmează doar să valideze acești candidați, fără a exista o alegere veritabilă. Putem vorbi de alegere doar în cazul celor două funcții vacante care revin judecătorilor din judecătoria, pentru care candidează patru persoane. Numărul redus de candidați la aceste alegeri ar fi putut fi determinat, între altele, de modul de înaintare a candidaților. Șase din cei opt candidați (pentru cele șase funcții libere) au fost înaintați de colectivele de judecători. Aceasta, de facto, subminează corectitudinea alegerilor, deoarece avantajează din start judecătoria înaintați din partea colectivelor de judecători, fără a exista garanții că aceste nominalizări sunt făcute în bază de merit. De fapt, nominalizarea din partea Judecătoriei Chișinău, în care activează 1/3 din toți judecătorii din țară, predetermină rezultatul alegerilor.

Transparența este un element intrinsec al democrației, iar fără aceasta încrederea în justiție nu poate crește. În 2017, alegerile în CSM au fost mai puțin transparente decât cele din [2013](#) și [2014](#) și acesta este un semnal puternic de îngrijorare despre starea de lucruri în sistemul judecătoresc. Cunoașterea candidaților de către corpul judecătoresc ar fi asigurat o alegere informată, condiție indispensabilă pentru orice alegeri libere, corecte și democratice. Fără publicarea în timp util a listei candidaților și documentelor depuse de aceștia este imposibilă informarea detaliată cu privire la candidați, ceea ce va afecta negativ calitatea alegerilor. Dezbaterile între candidații pentru CSM nu pot dăuna justiției. Ele au avut loc cu succes în multe țări europene,

inclusiv în România și Polonia. În aceste țări, dezbaterile date, facilitate de societatea civilă, au devenit o bună practică, care a contribuit la întărirea autorității și integrității puterii judecătorești.

Astfel, regretăm nivelul redus de transparență din partea CSM în procesul de înaintare a candidaților, nepublicarea într-un timp suficient în avans a informației despre candidați și a programelor lor de activitate, dar și absența interesului în organizarea unor dezbateri publice între candidați, ceea ce reduce și mai mult nivelul de încredere din partea societății într-un proces liber și corect de alegere a noilor membri în CSM.

Constatăm cu regret că se mai ratează o ocazie potrivită pentru a demonstra că reforma în justiție se aplică în practică, fiind atât de necesară crearea premiselor pentru consolidarea integrității, autorității și independenței sistemului de justiție din Republica Moldova. Facem apel către opinia publică, societatea civilă și comunitatea partenerilor de dezvoltare să urmărească îndeaproape procesul și rezultatele alegerilor noilor membri ai CSM în cadrul Adunării Generale a Judecătorilor planificată pentru vineri, 20 octombrie 2017. De asemenea, sperăm că toți candidații vor avea parte de alegeri libere și corecte, iar judecătorii participanți în cadrul Adunării Generale vor avea posibilitatea să se expună liber și să-și dea votul asumat pentru acei candidați, care cu adevărat merită încrederea lor și îi reprezintă.

Semnatar:

Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT

Asociația Presei Independente (API)

Asociația Promo-LEX

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)